

הרמב"ם פותח את הלכות חנוכה בסקירה הסטורית: "בבית שני כשמלכו יון, גזרו גזרות על ישראל ובטלו דתם ולא הניחו אותם לעסוק בתורה ובמצות וכו'", במקורותינו אנו מוצאים מצוות מסוימות שהיוונים גזרו עליהם לא לקיימן, כמוש"כ במגילת אנטיוכוס: **"הבה נעלה עליהם ונבטל מהם את הברית אשר כורתה להם: שבת, ראש חודש, ומילה"**.

במה נתייחדו דווקא אלו? מסביר הרב אברהם שפירא זצ"ל שמצוות אלו הן שורש התורה וזאת על פי יסוד שמביא המהר"ל **שכל ראשית הופעה של ענין בתורה הוא שורשו ותכליתו, ובו כלול הכל**. ניתן לומר עיקרון זה גם לגבי עצם חיוב קיום מצוות התורה שמצוות אלו הן הראשונות שנצטוונו והן היסוד והשורש של כל המצוות כולן. מצוות אלו קדמו לכל המצוות שהרי אברהם נצטווה במילה, על החודש נצטוו במצרים, ועל שבת נצטוו במרה, והן קודמות לתורה כולה.

היוונים רצו למנוע קיום מצוות אלו ובכך ליצור נתק בין עם ישראל לתורה שמצוות אלו הן ההקדמה לקבלת התורה כולה, ובהן כלול שורש ותכלית המצוות. שהרי המילה היא ברית ביננו להקב"ה, השבת היא עדות על חידוש העולם, וחודש הוא תקנת המועדות. בכך היוונים נלחמו בייחודו של עם ישראל.

במצות קידוש החודש יש מימד נוסף המבטא את כוחם של חכמי ישראל שקביעתם מחייבת והקב"ה מסכים איתם אפילו כשהם טועים. על כך דרשו חז"ל בבראשית רבה (בראשית ב ד): "וחושך זה גלות יון שהחשיכה עיניהם של ישראל בגזירותיהן שהייתה אומרת להם, כתבו על קרן השור שאין לכם חלק באלהי ישראל, **"עיניהם של ישראל הם חכמי התורה**, עיני העדה, והיונים ניסו להפקיע מעלתם וייחודם.

בענין הגזירה "כתבו לכם על קרן השור וכו'" כדאי להכיר פירוש מחודש שיש בו חשיבות חינוכית: בתקופת היונים היו משקים את התינוקות בקרן השור כפי שבימנו משקים אותם בבקבוק. היונים רצו להחדיר את רעל כפירתם כבר בראשית גדילתם של ילדי ישראל ולכן גזרו לכתוב על קרן השור שאין לנו חלק באלוקי ישראל. ובזכות שזיכנו ה' לנצחם נתבטלו גזירותיהם וחזרה מלכות לישראל.

**נזכה לחנך ולהתחנך על טהרת הקודש ויסודות האמונה והתורה .
חנכה שמח לכם ולכל בני ביתכם
שוש נגר**